

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Tippatjärnarna, Hagfors kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610197 Tippatjärnarna
Mittpunktskoordinat:	1338966 - 6684030
Totalareal:	12,1 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	Området är utpekat enligt Habitatdirektivet.
Fastigheter:	Hagfors kommun: Ekshärads-Råda 1:2
Ägandeförhållanden:	Bergvik Skog AB

Beskrivning av området

Tippatjärnarna har ett vackert, lugnt och ostört läge. Den norra tjärnen har alla för salamandertjärnar typiska attribut som gungflymattor, omgivande tallsumpskog mm. Den södra tjärnen är ovanligt stor och har mer direkt fast landkontakt än vad som vanligt är fallet. Skogsmarken runt södra Tippatjärn är skyddsvärd av flera anledningar än att den utgör livsmiljö för salamandern, dels sumpskogen strax norr om tjärnen och barrnaturskogen österut.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)	
		Rapporterad	Nytt förslag
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	3,6	2,5

Ingående arter enligt habitatdirektivet

Artkod	Artnamn
1166	Större vattensalamander <i>Triturus cristatus</i>

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Tippetjärnarna är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för naturtypen *dystrofa sjöar och vattendrag* samt arten *större vattensalamander* på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtypen och arten i detta Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål*
Dystrofa sjöar och småvatten (3160)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 2,5 ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> Eventuellt mål om vattenkemi <i>Typiska arter</i>
Större vattensalamander (1166)	<i>Populationsutveckling</i> <i>Livsmiljö</i> Eventuellt mål om livsmiljö på land, t ex andel lövträd, andel död ved, antal lågor

*/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att ingående naturtyper och arter ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

3160 Dystrofa sjöar och småvatten

- Naturliga omgivningar med intakta strandvåtmarker och strandskog.
- Opåverkad hydrologi
- Naturligt näringsfattigt och humusrikt, svagt surt vatten.

1166 Större vattensalamander

- Permanent vattensamling
- Naturliga omgivningar med intakta strandvåtmarker och strandskog.
- Fiskfritt
- Solexponering
- Landmiljön skall vara rik på håligheter t ex smånagargångar, håligheter under stenblock och murkna trädstammar eller stubbar.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Följande faktorer kan utgöra hot mot naturtypen *dystrofa sjöar och vattendrag* samt *större vattensalamander* i Tippetjärnarnas Natura 2000-område.

3160 Dystrofa sjöar och småvatten

- Skogsbruk utan anpassning och hänsyn till närmiljön
- Dikning
- Kalkning
- Förorening (t ex som följd av dikning/spårbildning eller slangbrott)
- Gödsling
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Exploatering av strandområden och omgivande våtmarker kan förändra de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter.

1166 Större vattensalamander

- Skogsbruk utan anpassning och hänsyn till närmiljön
- Dikning
- Kalkning
- Förorening (t ex som följd av dikning/spårbildning eller slangbrott)
- Gödsling
- Inplantering av fisk (reell hotbild i detta fall)
- Alltför kraftig beskuggning
- Brist på övervintringsplatser (t ex murkna stubbar, lågor, stenblock) i landmiljön

Inga sentida åtgärder har utförts som försämrat närmiljöerna. Hotbilden bedöms vara måttlig till hög. Detta har sin grund i att stora, för salamandern värdefulla, skogsområden gränsar direkt mot Södra Tippetjärn. Skogen är mogen för avverkning och ett hot kan därmed uppstå när som helst. Ett annat hot att beakta är risken för utsättning av fisk i ovan nämnda tjärn. Den har storlek, form och land som passar väl för detta.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att Natura 2000-områdets naturtyp *dystrofa sjöar och småvatten* och arten *större vattensalamander* uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus.

Gällande regelverk 2006

- Tillståndsplikt/förbud för markavvattning.
- Strandskydd 100 meter (Miljöbalken 7 kap).
- Tillståndsplikt för utsättning av fisk (Fiskerilagen 2 kap 16 §).
- Större vattensalamander är fridlyst (Artskyddsförordningen).
- Tillståndsplikt (Miljöbalken 7 kap 28 a §) för verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

Rutiner för Skogsvårdsstyrelsens (SVS) handläggning

- SVS bör alltid vid avverkningsanmälan inom eller i anslutning till Natura 2000-området göra fältbesök.
- SVS skall genom rådgivning och dispenser medverka till att mängden död ved i närområdet bibehålles eller ökar.
- SVS skall genom rådgivning medverka till att mängden lövträd/lövskog ökar bl. a. genom att förorda självföryngring av löv före plantering av barrträd.

Övergripande generella riktlinjer

- befrämja hög och varaktig solinstrålning i sektorn SO-SV
- befrämja äldre variationsrik skog främst längs norra och östra delen
- öka andelen lövträd/lövdominerad skog i närområdet
- öka mängden död ved, främst liggande

Förslag på ytterligare bevarandeåtgärder

1. Naturresevat, alternativt biotopskydd och/eller naturvårdsavtal
2. Frivilligt skydd Bergvik Skog AB inom certifieringsåtaganden.

Bevarandeåtgärderna skall verkställas under perioden 2006-2008.

Bevarandestatus idag

3160 Dystrofa sjöar och småvatten

Nationellt

Bruna skogssjöar är den vanligaste sjötypen i Sverige. Många av sjöarna är drabbade av försurning, reglering eller annan påverkan. I Europa är sjötypen mindre vanlig vilket motiverar dess utpekande inom Natura 2000. Trots många påverkade sjöar är naturtypen dystrofa sjöar inte hotad i Sverige. Det stora antalet bruna skogssjöar i kombination med befintligt svenskt regelverk säkerställer fortlevnaden av sjötypen i Sverige.

Tippatjärnarna

Bevarandestatusen torde vara gynnsam. Inväntar resultat från basinventeringen.

1166 Större vattensalamander

Nationellt

Större vattensalamander förekommer i hela Göta- och Svealand utom på Gotland, samt sparsamt längs Norrlands kustland upptill södra Ångermanland. Sedan 1980-talet har flera inventeringar genomförts i södra Sverige och antalet kända småvatten med förekomst av arten uppgår till mellan 500-600. Det står klart att det totala antalet småvatten som hyser arten är fler, men underlag saknas. Det är vidare känt att flera av de ovan nämnda förekomsterna redan kan vara uttraderade. Arten kan tyckas vara vitt utbredd, men det stora flertalet kända förekomster är isolerade och områden där förekomster ligger tätt är sällsynta.

Tippatjärnarna

Uppgifter om den *större vattensalamanderns* populationsstorlek och trender saknas. Bevarandestatus oklar.

Uppföljning

För att bedöma naturtyper och arters bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras.

Uppföljningsprojekt är under utarbetande. Komplettering kommer att ske då projektets riktlinjer och metoder är möjliga att tillämpa.

Inventering av större vattensalamander skall preliminärt utföras vart 3:e år i samtliga Natura 2000-områden som hyser arten. Mera noggrann uppföljning skall genomföras inom sammanlagt 10 områden i Sverige. Oklart ännu vilka dessa blir.

Naturtypen *dystrofa sjöar och småvatten* övervakas genom flygbildstolkning. Oklart ännu om vattenkvalitetsparametrar skall följas upp.

Bilagor

1. Karta över Natura 2000-området
2. Karta över utbredningen av *dystrofa sjöar och småvatten*

Referenser

Artdatabanken, Rödlistan - Infoblad

Naturvårdsverket. *Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledning*.

Naturvårdsverket. *Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000*.

Niesel, J. & Berglind, S-Å. 2003. *Habitat och hotsituation för större vattensalamander (Triturus cristatus) – sammanställning och utvärdering av inventeringar i Värmlands län 1991-2003*. Länsstyrelsen i Värmlands län, Miljöenheten, Rapport 2003:16.

Markusson, K. 1991. *Större vattensalamandern i Ekshärads och N. Ny socknar*

